

TALOUSARVIOALOITE 126/2008 vp

Määrärahan osoittaminen Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien rahoitukseen

Eduskunnalle

Kulttuuriviennin edistäminen kuuluu opetusministeriön vuoden 2009 talousarvion keskeisiin tavoitteisiin, johon sisältyy myös tuki taiteen tiedotuskeskusten ja Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kehittymiselle vienninedistäjiksi.

Tästä huolimatta, ja vastoin sivistysvaliokunnan lausuntoon vuonna 2005 kirjattua toivetta instituuttien taloudellisten toimintamahdollisuuksien turvaamisesta, on valtion talousarvion momentilta 29.80.50 opetusministeriöltä tuleva avustus kulttuuri-instituuteille vuonna 2009 täysin muuttumaton. Avustukset instituuteille ovat polkeneet paikallaan vuodesta 2003.

Suomen instituuttiverkosto on kulttuuriviennin tukirakenteiden keskeinen osa. Instituutit ovat kulttuuriviennin kannalta tärkeässä asemassa kohdemaan kulttuurikysynnän asiantuntijoina ja verkostojen luojina kotimaisille kulttuurin toimijoille. Ne toteuttavat yhdessä muiden ulkomaantoimijoiden kanssa Suomen etujen kannalta merkittäviä tehtäviä. Säätiömuodosta johtuen ne voivat toimia joustavammin kuin julkishallinnon Suomi-toimijat ja täydentävät kulttuurialan asiantuntemuksellaan ja yksityisellä, kansalaistointaan perustuvalla toimintamallillaan valtiolisten toimijoiden ponnisteluja kulttuuriviennin edistämiseksi. Monet instituutit ovat viime vuoden aikana toteuttaneet menestyksellisiä kulttuurivientihankkeita yhteistyössä paikallisten ja kotimaan toimijoiden kanssa. Tiedeinstituutit ovat myös soveltuvien osin kulttuuriviennin toimeen-

panijoita. Instituutit tuottavat yhteistyökumppaniensa panostuksen ja oman rahoituksensa monipuolistamistoimien kautta huomattavaa taloudellista lisäarvoa Suomen kulttuurin, taiteen, tieteen ja koulutuksen kansainvälistämiselle.

Instituutit toimivat hyvin vähäisin henkilövoimavaroin (keskimäärin 4 työntekijää). Uusia tehtäviä syntyy jatkuvasti Suomen kulttuuriviennin kehittämispyrkimysten kautta. Samalla de facto vuosittain pienentyneet avustukset kaventavat jatkuvasti instituuttien toiminnallisia edellytyksiä. Irtisanomisiin on jo jouduttu.

Instituutti-verkosto on Suomen kansalaisyhteiskunnalle ominainen ainutlaatuinen ulkomaantoimintaverkosto. Instituutit ovat yksityisiä, pääosin säätiöiden perustamia ja ylläpitämiä laitoksia. Ne ovat syntyneet kansalaisaloitteiden perusteella. Instituutit ja niitä ylläpitävät säätiöt toimivat kukin itsenäisesti, mutta ovat yhteistyöhakuisesti verkottuneet keskenään.

Suomella on 17 kulttuuri- ja tiedeinstituuttia, joista yksi on Suomessa (Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus) ja 16 Suomen rajojen ulkopuolella.

Tiedeinstituutteja on neljä: Ateenassa, Roomassa, Lähi-idässä ja Japanissa. Kulttuuri-instituutteja on 12: Tukholmassa, Kööpenhaminassa, Oslolla, Berliinissä, Lontoossa, Brysselissä, Pariisissa, Madridissa, Pietarissa, Budapestissa, Tallinnassa-Tartossa ja New Yorkissa.

Lähes kaikissa kulttuuri-instituuteissa tehdään työtä Suomen ja kohdemaan tiede- ja koulu-

tusyhteistyön kehittämiseksi, ja tiedeinstituuteissa on myös kulttuuritoimintoja.

Opetusministeriön strategisia linjauksia instituuttien tukemiselle laadittaessa nousi esille tarve entistä parempaan yhteistyöhön instituuttien kesken. Vuonna 2006 perustettiin Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry, jonka tehtävänä on edistää kulttuuri- ja tiedeinstituuttien keskinäistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä suhteita kansallisiin ja kansainvälisiin toimijoihin. Myöntäessään yhdistykselle harkinnanvaraisen valtionavustuksen vuonna 2006 opetusministeriö teki periaatepäätöksen sen rahoittamisesta kolmena ensimmäisenä vuonna. Syksyllä 2008 ministeriö tulee arvioimaan uudelleen yhdistyksen rahoitustarpeena. Yhdistyksen perustoiminta on nyt saanut vakiintuneet muodot. Verkoston yhteinen strategia on laadittu. On hyvin tärkeätä, että yhteistyöyhdistys pystyy jatkamaan ja kehittämään toimintaansa äskettäin tehdyn itsearvioinnin tuottamien tulosten mukaisesti. Yhdistyksen avustukseen sisältyy myös kulttuuriviennin tukiverkon koordinaatiosta syntyvät kustannukset.

Instituuteille osoitetut avustukset ovat tasokorotusten puuttuessa vuodesta toiseen yhä riittä-

mättömämpiä kattamaan instituuttien toimintamenojen kasvupaineita ja kulttuurivientiin liittyvästä yhteistyöstä aiheutuvaa lisääntyvää rahoitustarvetta.

Jotta instituuttien talous edes osittain korjautuisi vastaamaan niille asetettua tehtävää ja alku-peräistä tasoa, niiden tulee saada vähintään 10 prosentin tasokorotus avustuksiin vuoden 2009 talousarvioon. Myös instituuttien yhteistyöyhdistyksen toiminnan jatkuvuus ja kehittäminen tulee turvata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2009 talousarvioon momentille 29.80.50 lisäyksenä 703 000 euroa, josta osoitetaan 613 000 euroa Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien toiminnan rahoituksen nostamiseen tarkoituksenmukaiselle tasolle ja 90 000 euroa niiden yhteistyöyhdistyksen, Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry:n, toiminnan rahoittamiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2008

Sinikka Hurskainen /sd
Johannes Koskinen /sd
Reijo Kallio /sd
Päivi Lipponen /sd
Merja Kuusisto /sd
Krista Kiuru /sd
Matti Kauppila /vas
Jaakko Laakso /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Matti Saarinen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Rakel Hiltunen /sd

Pekka Haavisto /vihr
Jouko Skinnari /sd
Marjaana Koskinen /sd
Unto Valpas /vas
Antti Vuolanne /sd
Markku Rossi /kesk
Pentti Tiusanen /vas
Kimmo Kiljunen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Sirpa Paatero /sd